

Sygn. akt II CSK 502/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R.-A. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w R.

przeciwko S. W.

o zwolnienie od egzekucji,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 27 maja 2015 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 27 marca 2014 r.,

**oddala skargę kasacyjną; zasądza od powódki na rzecz
pozwanego kwotę 1.800 zł (tysiąc osiemset) tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 27 maja 2014 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 19 września 2013 r. w ten sposób, że oddalił powództwo spółki R. – A. o zwolnienie spod egzekucji kwoty 122221,24 zł uzyskanej ze sprzedaży pszenicy, pozyskanej z zasiewów zajętych w dniu 1 sierpnia 2012 r. na bliżej opisanych gruntach, dzierżawionych od Agencji Nieruchomości Rolnych przez K. M. i T. M.

Sąd ustalił, że komornik sądowy zajął zasiewy na powyższych gruntach w dniu 1 sierpnia 2012 r., a następnie dokonał zbioru plonów z zajętych zasiewów, pozyskując 145,78 ton pszenicy, które sprzedał za 122221,24 zł. Powódkę łączyła z dłużniczką K. M. i T. M. umowa z 2007 r. o świadczenie usług rolniczych, gdzie powódka była zleceniobiorcą. W jej zakres wchodziło też zbieranie plonów z pól.

Sąd nie podzielił poglądu powódki, że według postanowień umowy z 2007 r., a także przepisów prawa, własność pożytków przeszła na powódkę z chwilą odłączenia ich od gruntu.

Skarga kasacyjna powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego zawiera zarzut naruszenia art. 65 § 2 k.c., art. 55 § 1 k.c. w zw. z art. 190 k.c. i 155 § 2 k.c., art. 841 § 1 k.p.c., art. 845 k.p.c., i zmierza do uchylenia tego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oдноśnie do zarzutów naruszenia art. 65 § 2 k.c., art. 55 § 1 k.c. w zw. z art. 190 k.c. i 155 § 2 k.c. godzi się przypomnieć, że pożytki przypadają, w sensie własności, osobie uprawnionej do ich pobierania. O tym, kto jest tym podmiotem nie rozstrzyga art. 55 k.c. Decydują o tym, jak zasadnie przyjął Sąd Apelacyjny, instytucje prawne z zakresu prawa rzeczowego i prawa zobowiązań, czyli konkretny układ stosunków prawnych.

Pożytki naturalne, dopóki nie zostały odłączone, stanowią *ex definitione* części składowe rzeczy macierzystej i z tego względu nie mogą być odrębnym przedmiotem prawa własności (art. 47 § 1 k.c.). Odrębność prawną uzyskują

z chwilą odłączenia, która jest momentem decydującym o nabyciu ich własności przez uprawnionego, którym, mówiąc ogólnie, jest właściciel rzeczy macierzystej, jeżeli nic innego nie wynika z umowy lub przepisu ustawy.

Uprawnienie do korzystania z rzeczy i pobierania z niej pożytków naturalnych jest samoistnym przedmiotem obrotu prawnego (por. art. 252 i 693 § 1 k.c.) i może na podstawie umowy przysługiwać innej osobie niż właściciel, w szczególności użytkownikowi (a także użytkownikowi wieczystemu) lub dzierżawcy. Może też istnieć cały szereg osób, które są związane odpowiednimi stosunkami wynikającymi z umowy i z których ostatnia w tym szeregu jest uprawniona do pobierania pożytków naturalnych (np. właściciel nieruchomości ustanawia użytkowanie na rzecz określonej osoby, która tę nieruchomość wydzierżawia innej osobie, a ta oddaje ją w poddzierżawę). O nabyciu własności tych pożytków decyduje przy tym w zasadzie stan prawny - istnienie odpowiedniego uprawnienia, a nie faktyczne posiadanie rzeczy macierzystej w chwili odłączenia, chyba że rzecz ta znajduje się w posiadaniu innej niż uprawniony osoby w dobrej wierze.

Podkreślić należy, że od umów, których przedmiotem jest uprawnienie do pobierania pożytków naturalnych, należy odróżnić umowy o przeniesienie własności takich pożytków jako rzeczy przyszłych (np. sprzedaż zboża na pniu), w tych bowiem wypadkach do przejścia pożytków na nabywcę niezbędne jest przeniesienie nań ich posiadania (art. 155 § 2 zd. drugie), samo zaś odłączenie pożytków nie jest w tym względzie wystarczające.

Skarżąca zarzucając naruszenie art. 65 § 2 k.c., art. 55 § 1 k.c. w zw. z art. 190 k.c. i 155 § 2 k.c. nawet nie twierdziła, że na podstawie umowy z 2007 r. nabyła tytuł prawny do, co wymaga podkreślenia, gruntów, uprawniający ją do korzystania z tych gruntów i pobierania z nich pożytków. Inaczej mówiąc, aby na podstawie tej umowy grunty te zostały oddane jej choćby w posiadanie prowadzące do nabycia własności pożytków. Przeto, nie narusza przytoczonych przepisów stanowisko Sądu Apelacyjnego, że skarżąca podług umowy z 2007 r. miała na gruntach dzierżawców wykonywać wyłącznie czynności faktyczne za które przysługiwało jej, po zakończeniu cyklu produkcyjnego, określone wynagrodzenie,

oraz że uprawnionymi do pobierania pożytków byli ich posiadacze, czyli dzierżawcy, w tym dłużniczka K. M. Pożytki przecież nie przypadają, w sensie własności, osobie dokonującej na podstawie umowy ich odłączenia.

Wobec tego, że brak jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że skarżącej na podstawie umowy z 2007 r. przysługiwało prawo własności sprzedanych przez komornika plonów ze zbiorów z 2012 r., komornik dokonując ich sprzedaży nie naruszył jej praw. Zatem zarzuty naruszenia art. 841 § 1 k.p.c., art. 845 k.p.c., jako irrelewantne dla rozpoznawanej skargi kasacyjnej, podlegały pominięciu.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w wyroku.